

BASIN DUYURUSU

Son günlerde medyamızın bir bölümünde, bir banka görevlisinin Ülkemiz döviz piyasalarında birtakım spekülâtif işlemler gerçekleştirildiğine ilişkin açıklamaları yer almıştır. Bu haberler bazı gerçeklerin tekrar hatırlanması gereğini ortaya çıkarmaktadır. Öncelikle, Merkez Bankası'nın kur politikası son derece açıktır ve defalarca yazılı veya sözlü olarak Bankamız yetkilileri tarafından kamuoyuna duyurulmuştur. Bu politika herhangi bir kuruluş zorladığı için değil, mevcut konjunktürde diğer iktisadi politikalarla birarada ele alındığında Türkiye'nin koşullarına en uygun ve teorik temelleri sağlam bir politika olduğu için uygulanmaktadır.

Kur politikası da dahil olmak üzere, mevcut programın hem amacı hem de bugüne kadarki uygulama biçimine ilişkin detaylı bilgiler ve açıklamalar Bankamız İnternet sitesinde (tcmb.gov.tr) ayrıntılı bir biçimde yer almakta ve sürekli güncellenmektedir.

Mevcut program çerçevesinde dalgalı kur rejiminin seçimi, daha evvel uygulanmakta olan artış hızı sabit kura dayalı istikrar programının çöküşü neticesinde bir zorunluluktan kaynaklanmıştır. Bu noktada vurgulanması gereken en önemli husus, güven bunalımı ile çökmüş bir artış hızı sabit kur rejiminin yerine aynısının konarak güven sağlanmasının mümkün olmadığıdır. Ekonomik ajanların bir öncekine güvenleri kalmamışsa, hemen sonrasında benzer bir rejime güvenmeleri içinde bir nedenleri yoktur.

Bir kez daha belirtmek gerekirse, yeni program ile birlikte dalgalı kur sistemi benimsenmiş ve döviz kurunun piyasa koşulları altında belirlenmesi esası kabul

edilmiştir. Bu çerçevede, Merkez Bankası, kurun uzun dönemli denge değerine karışmayacağını, buna karşın, IMF'den sağlanan kredinin Hazine'ye kullanılması ile ortaya çıkan likiditeyi çekmek için döviz satabileceğini, ya da döviz kurunda zaman zaman meydana gelen aşırı oynaklığın giderilmesine yönelik döviz müdahalesi yapabileceğini her fırsatta belirtmiştir. Nihai hedefi döviz kurunun kendi iç dinamikleri ile ve mümkün olduğu kadar az Merkez Bankası müdahalesi ile denge değerini bulması olunca, tüm çalışmalar da bu amaca yönelik olmuştur. Nitekim daha evvel kamuoyuna açıklandığı gibi, Merkez Bankası müdahalelerinin devamlı ve yoğun olduğu bir ortamda piyasalar kurun denge değerini bulduğuna doğal olarak inanmamaktadırlar.

Böyle bir sistemde, Ülke içinde ya da dışında yaşanan bazı olumsuz gelişmeler (örneğin, istikrar programının sürdürüleceğine dair şüphelerin birdenbire artması veya Afganistan çatışmaları) Türk Lirası'nın değer kaybetmesine neden olmaktadır. Ekonomideki beklentilerin olumsuzla döndüğü ve güven kaybının yaşandığı bir ortamda döviz kurlarını hiç bir şey olmamış gibi belli bir seviyede tutmaya yönelik müdahaleler sadece anlamsız bir çabadan ibaret kalacaktır.

Özellikle program uygulamasının başladığı ilk aylarda sıkça dile getirilen ve bugünde aynı derecede olmasa da zaman zaman yoğun bir şekilde ortaya çıkan Merkez Bankası'nın piyasalara belli bir seviye için müdahale etmesi gerektiğini savunan görüşlerin, yıllardır uygulanagelen ve piyasada alışkanlık oluşturan eski kur rejiminin radikal bir şekilde terk edilip yeni bir rejimin uygulanmasından kaynaklanan bir geçiş dönemi sıkıntısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Dalgalı kur rejiminde kişi ve kurumların önceki kur rejimleri dönemlerinde oluşturdukları döviz varlık ve yükümlülüklerini yeni rejimin başlangıcında ve uzunca bir süre yönetemedikleri diğer ülke tecrübelerinden de bilinmektedir. Diğer bir deyişle, bugünkü sıkıntıların önemli bir bölümü kişi ve kurumların geçmişte yoğun olarak döviz borçlanmalarından kaynaklanmaktadır.

Merkez Bankası olarak kur politikasına yönelik kullandığımız ifadelerin, kullandığımız şekilde algılanması, bu ifadelerde bunun ötesinde bir anlam aranmaması gerekmektedir. Piyasanın açıklamalarımızı doğru algılaması ancak politikalarımızda tutarlı olduğumuz takdirde mümkün olabilecektir. Kısaca söylemek gerekirse, “kur taahhüdümüz yoktur” açıklamamıza rağmen belli bir kur seviyesini hedefleyen müdahalelerde bulunmamız sözkonusu bile olamaz ve beklenmemelidir.

Ancak, Merkez Bankası, kura yönelik spekülâtif hareketlere hiçbir şekilde izin verilmeyeceğini ve gerekirse piyasalara müdahale edeceğini de uygulamanın başlangıcından itibaren kamuoyuna duyurmuştur. Döviz piyasalarına zaman zaman bu amaçla müdahale edildiği de herkes tarafından bilinmektedir. Bununla birlikte Merkez Bankası kanunla kendisine verilen yetki ile mali piyasaları dikkatle izlemekte ve işlem hacmi düşük, sığ piyasalarda spekülasyona yeltenen banka bulunması halinde gerekli önlemleri süratle almakta veya alınmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla, son günlerde ortaya çıkan Merkez Bankası'nın piyasalardaki spekülâtif hareketlere seyirci kaldığı yönündeki iddialar, üslup ve içerik açısından, bazı kişi ve kurumların rejime henüz uyum sağlayamadıklarını ve dalgalı kur rejiminde döviz kurunun neden değil sonuç olduğunu anlayamadıklarını göstermekte ve herhangi bir ekonomik temelden yoksun bulunmaktadır.

Kamuoyunun bilgisine sunulur.